

Postadres: Postbus 70012
3000 KP Rotterdam
Internet: www.rotterdam.nl

Van: Maurits Janmaat
Telefoon: 14 010
E-mail: bbo@rotterdam.nl

Ons kenmerk: M2301-2643 - 23bo006623

Onderwerp: motie evaluatie mosquito's en
aanwijzing mosquito's juni 2023

Datum: 2 augustus 2023

Aan de leden van de commissie BOFV

Op welke gronden deze brief?/Waarom nu voorgelegd?

Met deze brief stuur ik u de evaluatie van het instrument mosquito in Rotterdam over het jaar 2022. Hiermee stel ik voor motie 22bb1273 "Niet een koude, maar een warme evaluatie", ingediend door N. Arsieni van D66, als afgedaan te beschouwen. Tevens informeer ik u over de her-aanwijzing van de bestaande mosquito's.

Relatie met het coalitieakkoord/collegewerkprogramma/eerder aangenomen moties en gedane toezeggingen:

Coalitieakkoord 2022-2026 Eén Stad
Veiligheidskoers 2023-2027

Toelichting:

Opzet evaluatie mosquito's over 2022

Uw raad vroeg in een motie aan het college om bij het evalueren van de mosquito niet alleen naar de ervaringen van de bewoners die het apparaat kunnen bedienen, te vragen maar ook om via de wijkraden de ervaringen te vragen van jongeren op straat en van overige mensen in de buurt.

De evaluatie over 2022 is als volgt opgezet:

- Na de zomermaanden is een gesprek gevoerd met jongeren in de wijk Feijenoord over de mosquito;
- Daarna is een enquête uitgezet onder 20 jongerenwerkers die lopen in een gebied waar een mosquito hangt;
- In januari is een overzicht van het aantal activiteiten over 2022 van 'hun' mosquito naar de wijkraden gezonden, samen met de (geringe) response van het gesprek met jongeren en de enquête onder jongerenwerkers. Aan de wijkraden is daarbij gevraagd wat zij van de mosquito vinden, of zij weten wat jongeren en bewoners van de mosquito vinden, en wat hun advies is voor inzet van de mosquito in de komende tijd.

Gesprek met jongeren

Eind november is een discussieavond gehouden met jongeren in de wijk Bloemhof, waar een mosquito hangt. Hier is met twintig jongeren in de middelbare schoolleeftijd gesproken. De meesten weten niet wat een mosquito is. Niemand is bekend met de mosquito Bloemhof die op slechts 300 meter afstand hangt van de locatie waar wij spraken met jongeren.

Alle jongeren met wie wij spraken vonden dat zij zelf geen overlast veroorzaken. "Mensen bellen al de politie als ik om half een in de ochtend een colaatje zit te drinken op het plein". Tegelijk geven ze aan dat er ook jongeren zijn op het plein waar zij zelf ook bang voor zijn, en waarvan zij zich kunnen voorstellen dat omwonenden daar last van hebben. "Ik bel zelf ook wel eens de politie omdat ik overlast van hen heb".

Waarom ze op de pleintjes staan is duidelijk: verveling. De jongeren vragen om buurthuizen, om activiteiten, om afleiding. Ze hebben het dan over de tijd tussen 22:00 en 00:00 uur.

Een van de jongeren vindt de mosquito 'niet eerlijk'. "De oude mensen die last van ons hebben, krijgen wel een instrument in handen van de gemeente om hun zin te krijgen, maar wij krijgen niks om onze zin te krijgen".

"De mosquito zorgt alleen maar voor meer verwijdering tussen ons en de mensen die last van ons hebben", zegt iemand. "Als iemand ons boos aanspreekt en eist dat we stiller zijn gaan we alleen maar meer herrie maken. Als ze ons normaal vragen om wat stiller te zijn dan werkt dat wel". Alle jongeren zijn het erover eens dat 'normaal aanspreken' beter werkt dan een mosquito ophangen.

Enquête onder jongerenwerkers

Een enquête uit december 2022, onder jongerenwerkers uit gebieden waar een mosquito hangt, leverde maar weinig response op. Twintig jongerenwerkers ontvingen via hun eigen management een enquête over de mosquito. Zeven van hen reageerden, waarvan zes van hen wat te vertellen wisten over de mosquito.

Hierbij moet worden opgemerkt dat de jongerenwerkers maar tot 22:00 op straat zijn. De mosquito gaat pas later aan, als deze al aangaat.

Van drie plekken wisten de jongerenwerkers te vertellen wat 'hun' jongeren van de mosquito vinden. Niet verbazend dat de meeste jongeren het "irritant" vonden.

Van vijf van de zeven plekken die werden beschreven door de jongerenwerker dachten zij dat de mosquito de overlast verminderde, op één plek dacht de jongerenwerker dat de overlast niet verminderde, en op één plek "weet niet".

Voor vier van de zeven plekken dacht de jongerenwerker dat de jongeren elders in de buurt gingen staan, buiten bereik van de mosquito.

Zes van de zeven jongerenwerkers vinden de mosquito wel geschikt als middel tegen overlast, de zevende vond het niet geschikt/niet ongeschikt.

Op de vraag hoe de overlast op een andere manier zou kunnen worden aangepakt dan met een mosquito werd genoemd:

- (meer) activiteiten in het gebied voor jongeren
- jongerenwerk ook na 22:00 uur
- betere communicatie tussen politie en de jongeren
- probeer het probleem achter het probleem te achterhalen
- betere samenwerking tussen jongeren, ouders en school bij aanpak van problemen.

Overzicht activatie in 2022 per mosquito

Oosterkade, Centrum

De mosquito is hier geplaatst omdat de Oosterkade was verworden tot een openbare feestlocatie in de late avond en nacht, met veel herrie en een enorme vervuiling. Tijdens de corona lockdown is dat nog verergerd. De gemeente heeft in de eerste helft van 2022 de buitenruimte hier aangepakt: parkeerplekken verwijderd, meer groen aangebracht, fysieke maatregelen tegen races genomen. De overlast is nu verdwenen. De mosquito hier is in september 2022 verwijderd.

Nozemanplein, Delfshaven

In de maanden mei t/m september is de mosquito in totaal 150 keer aangezet voor 15 minuten. Dat is gemiddeld één keer per dag, maar er was een dag tussen dat hij 7 keer is aangezet en een periode van twee weken met nul activiteiten. Het zwaartepunt lag in augustus. In de overige maanden van het jaar is de mosquito alles bij elkaar 10 keer aangezet.

De buurtbewoners en de professionals zijn tevreden over de mosquito. De overlast is minder geworden. Jongerenwerk staat op dit plein goed in contact met de meeste jongeren. Het plein wordt fysiek enigszins aangepakt en de bewoners- dus ook de jongeren- hebben daar inspraak op geleverd. Op het schoolplein hangt nu een camera (op eigen terrein en gericht op eigen terrein).

De overlast op het plein is nog niet verdwenen. Door de ligging van het plein en de bebouwing eromheen hebben bewoners veel last van alles dat op het plein gebeurt. Buurtbewoners die druk met elkaar praten op een bankje leveren al overlast op voor degenen die erboven wonen.

Advies wijkraad:

De wijkraad heeft van bewoners gehoord dat deze tevreden zijn over de mosquito en adviseert daarom ook om deze te laten hangen.

Toussaintstraat, Delfshaven

De mosquito is hier niet veel geactiveerd: veertien keer in 2022. Bewoners geven aan dat de overlast van jongeren veel minder is geworden. Jongeren kunnen makkelijk 30 meter verderop gaan staan in een voetbalkooi, waar zij veel minder overlast veroorzaken, en het lijkt erop dat zij dat nu dan ook doen. De overlast als geheel is nog niet weg, hier zitten ook tot laat in de avond/nacht volwassenen druk te praten op bankjes voor de deur. De mosquito heeft op hen geen invloed.

Indien de overlast van jongeren ook de komende maanden wegblijft, zal deze mosquito verwijderd worden.

Allard Piersonstraat, Delfshaven

Deze mosquito is in 2022 in totaal 88 keer geactiveerd, waarvan 62 keer in de maanden augustus en september.

Bewoners geven aan dat de mosquito aanvankelijk goed heeft gewerkt, maar dat de overlastgevers er blijkbaar aan gewend zijn geraakt. Wat hier ook speelt is dat veel bewoners daadwerkelijk bang zijn van de overlastgevers en niet dúrven in te bellen, hoewel het onmogelijk is om te herleiden wie de mosquito heeft aangezet.

De overheid is bezig om in en om deze straat een nieuwe aanpak op te zetten waar de mosquito nog een onderdeel van kan zijn. Zowel de input van de bewoners als van de wijkprofessionals is hier van belang om te beslissen of de huidige mosquito blijft hangen.

Advies wijkraad:

Op basis van enkele respondenten geeft de wijkraad het advies om de mosquito op de Allard Piersonstraat weg te halen, omdat deze niet veel gebruikt wordt, dan wel weinig resultaat lijkt te genereren. De wijkraad vraagt om plaatsing van een mosquito in de Pupillenbuurt te overwegen.

De gemeente zal het advies van de wijkraad in overweging nemen.

Willebrordusstraat, Noord

Deze mosquito is een opzienbarend aantal van 312 keer geactiveerd geweest in 2022. Dat is veruit het grootste aantal van alle mosquito's in Rotterdam. De eerste maand dat het apparaat er hing is er 74 keer ingebeld. Er is daar dus een strijd ontstaan tussen bewoners en overlastgevers. In de maanden daarna is het aantal activaties teruggelopen. In de vier laatste maanden van het jaar is er gemiddeld 18 keer per maand geactiveerd.

Bewoners zijn enthousiast over de mosquito. Het werkt, zeggen ze. Dergelijke aantallen van activatie geven wel aanleiding tot nader onderzoek bij de gemeente. We houden de ontwikkeling van het aantal keren dat ingebeld wordt met extra aandacht in de gaten.

De wijkraad heeft van de bewoners te horen gekregen dat deze tevreden zijn over het apparaat en zal daarom geen verder advies uitbrengen.

Generaal vd Heijdenplein, Crooswijk

De start op deze locatie was erg stroef. De omwonenden waren daadwerkelijk bang van de overlastgevende jongeren, zozeer zelfs dat het hier lastig was om mensen te vinden die de mosquito aan wilden zetten door anoniem een telefoonnummer te bellen.

Het is uiteindelijk gelukt om tijdens bewonersavonden mensen te vinden die de mosquito willen activeren.

Het apparaat is in juni 36 keer geactiveerd. Dat is dus iets meer dan eens per dag. In juli is de mosquito 16 keer geactiveerd. In de maanden daarna is het apparaat nauwelijks meer geactiveerd: slechts één of twee keer per maand.

Het werkt hier goed als preventief middel. De bewoners die hieraan meewerken zijn er erg enthousiast over en willen het apparaat niet meer kwijt. Ook de professionals die in de buurt werkzaam zijn, zijn enthousiast over deze mosquito.

Maar, de weersinvloeden spelen een grote rol op dit plein. Dat laatste maakt het lastiger om iets te zeggen van het effect van deze mosquito. In de koude maanden van het jaar is het altijd rustiger. De echte test komt weer in de zomer.

Advies wijkraad Crooswijk:

De wijkraad heeft geprobeerd zoveel mogelijk bewoners te betrekken bij de discussie over de mosquito. Hier is weinig response op gekomen. Samen met enkele bewoners is gekomen tot onderstaande: de wijkraad ziet een mismatch tussen de interventie in de vorm van alleen de mosquito en de ervaren problemen. Er is meer inzet nodig van verschillende partijen. De wijkraad adviseert om de mosquito hier pas om 23:00 uur te kunnen laten activeren. Tevens oppert de wijkraad om de mosquito te laten activeren door een decibelmeter. De wijkraad zou graag uitgebreid onderzoek zien naar wat de jongeren op het plein zelf van de mosquito vinden.

Een uitgebreid onderzoek naar wat de jongeren die in de nacht op het plein staan van de mosquito vinden zou zeer kostbaar zijn, terwijl het onzeker is of er veel response zou komen. Het idee om een decibelmeter te gebruiken is interessant en zal nader worden onderzocht.

Berkelplein, Kralingen

Deze mosquito is in juli 2022 operationeel geworden. Hij is in zes maanden tijd 105 keer geactiveerd voor 15 minuten. Het aantal malen per maand is behoorlijk gelijk verdeeld over de maanden, dus ook in oktober, november en december is gebruik gemaakt van deze mosquito. Dat is wel opvallend: andere mosquito's in de stad worden toch vooral in de zomermaanden gebruikt en soms helemaal niet meer na september/oktober.

De bewoners die betrokken zijn bij activatie zijn positief over de mosquito, net als de wijkagent. De overlast is afgenomen.

Advies wijkraad:

De wijkraad is van mening dat, gezien de overlast en een aantal geweldsincidenten op het plein, de mosquito een proportionele maatregel is. Wel zou ze liever meer inzet zien van politie, BOA's en jongerenwerk.

Asserweg, blauwe plein Stephanusschool, Schiebroek

Dit is de enige mosquito in Rotterdam die doorlopend aan staat vanaf 22:00 uur. De reden daarvan is dat de jongeren hier niet slechts overlastgevend waren, maar crimineel, en meerdere vernielingen en brandstichtingen hebben gepleegd. De mosquito werkt hier ook als soort van beveiliging voor het schoolgebouw, in combinatie met lampen en camera's.

Tevens durven buurtbewoners niks te melden omdat zij bang zijn voor represailles en kunnen ze ook niet goed zien wie er op het plein lopen door de beplanting.

Sinds de invoering van de mosquito is het aantal meldingen van overlast teruggedaan naar nul. Hierbij moet worden opgemerkt dat de overlast zich heeft verplaatst naar de omgeving Teldersweg/Moltzerhof.

Teldersweg/Moltzerhof, Schiebroek

Nadat de overlast zich van de Asserweg heeft verplaatst naar Moltzerhof hoek Teldersweg is ook hier een mosquito geplaatst (dit is overigens de enige plek die ons bekend is waar de overlast zich één op één heeft verplaatst).

De mosquito hier kende forse opstartproblemen. Volgens de bewoners deed hij het niet, maar als de monteur dan kwam kijken kon deze niets vinden. Het heeft enige maanden geduurd voordat duidelijk werd dat de mosquito last had van interferentie van een KPN signaal. Nadat dit was opgelost konden de bewoners de mosquito vanaf september wel goed activeren.

In die maand is de mosquito verdeeld over 10 dagen in totaal 23 keer geactiveerd. De overlast is afgenomen. In de maanden daarna is de mosquito nauwelijks meer geactiveerd, maar pas als het weer beter wordt is er weer meer van te zeggen.

Advies wijkraad:

Leden van de wijkraad hebben enkele jongeren gesproken over de mosquito. Hun reactie is dezelfde als die van andere jongeren die we erover hebben gesproken: begrip voor het feit dat mensen overlast ervaren en daar iets tegen willen doen, maar onbegrip voor het middel mosquito: het is oneerlijk dat de ouderen wel een middel in handen krijgen, en de jongeren niet krijgen wat zij zouden willen.

De wijkraad zou liever meer handhaving zien en meer jongerenwerk en zal niet vragen om méér mosquito's.

Asterstraat, Bloemhof Feijenoord

De mosquito in de Asterstraat is in de eerste maand nadat hij werd geplaatst 12 keer geactiveerd, en in de maanden daarna nog maar 6 keer verder: 18 keer in 2022. De bewoners zijn er blij mee. Zij geven aan dat zij zich gehoord voelen door de komst van de mosquito en dat ze het prettig vinden dat ze nu zelf invloed kunnen uitoefenen.

Ook hier zal de zomerperiode worden afgewacht alvorens te beslissen of de mosquito hier nog wel nodig is. Deze zou dan eerst een tijdje uit worden gezet om te kijken hoe dat gaat, waarna de mosquito eventueel verwijderd kan worden.

Stellendamstraat, Pendrecht

De mosquito in de Stellendamstraat is 'keurig' gelijk verdeeld geactiveerd in 2022. In totaal 108 keer over 9 maanden, dus gemiddeld 12 keer per maand, zonder uitschieters. Ook is op de dagen dat hij werd geactiveerd het vrijwel altijd bij één activatie gebleven.

De bewoners zijn er blij mee. Jongeren staan hier onder een arcade onder een portiekflat en veroorzaken naast herrie en vervuiling ook angst bij bewoners, waarvan een deel niet meer onder de arcade durft te lopen als de jongeren er staan. Na 22:00 uur is er geen overlast meer, eventueel dus na gebruik van de mosquito. Op deze plek vragen wijkagent en bewoners of de mosquito ook niet een uurtje eerder aan mag, dus om 21:00 uur. Er is hierop nog geen advies van de wijkraad binnengekomen.

Dirklandstraat, Pendrecht

De mosquito in de Dirkslandstraat is een succes. Hier was erg veel overlast in een arcade onder de portiekflats. De overlast is nu verdwenen en de mosquito wordt nog maar weinig geactiveerd, in totaal 36 keer op in totaal 13 dagen in 2022, met het zwaartepunt in juni en juli.

Indien het deze zomer ook rustig blijft staat ook hier de mosquito op de nominatie om uitgezet te worden.

Cruyffcourt, Rozenburg

De mosquito op het Cruyffcourt en het speeltuintje dat hier tegenaan is gebouwd bestaat uit drie speakers, vanwege de grote oppervlakte die bestreken moet worden. Bij iedere keer activatie gaan ze alle drie aan. Het telt dan als één activatie.

De mosquito op het Cruyffcourt in Rozenburg is vaak geactiveerd. Met 271 keer geactiveerd in 2022 staat deze op de tweede plek van Rotterdam. Veruit de meeste activiteiten zijn in de maanden mei-juni-juli-augustus geweest: 241 in totaal. Dat is in die maanden dus gemiddeld twee keer per dag.

Op basis daarvan kan niet gezegd worden dat het een succes is; men hoopt dat er een leereffect optreedt en dat de mosquito steeds minder vaak nodig is. Er zijn in de vier topmaanden weliswaar 34 dagen dat de mosquito helemaal niet geactiveerd is, maar ook 13 dagen dat de mosquito 5 of 6 keer is geactiveerd. Op zo'n dag lijkt er een soort van oorlogje tussen de bewoners en de jongeren te zijn: wie houdt het het langste vol. Na augustus is de overlast snel teruggelopen.

Advies wijkraad:

De bewoners zijn wel blij met de mosquito, omdat het apparaat hen het gevoel geeft dat ze tenminste nog iets kunnen doen. De wijkraad wil de mosquito dan ook zeker niet kwijt. Maar het is de wijkraad duidelijk dat de mosquito hier te vaak nodig is en dat er een kat-en-muisspel gaande is. De wijkraad adviseert de gemeente om de jongeren en bewoners nader tot elkaar te brengen, te faciliteren dat zij elkaar spreken en van elkaars standpunten leren, zodat de mosquito in de toekomst minder vaak nodig is.

De gemeente zal deze locatie extra monitoren.

Conclusie evaluatie

De mosquito is een apparaat dat in onze raad grote ideologische verschillen naar boven brengt. In de praktijk blijkt er echter nauwelijks impact op de maatschappij te zijn. Er zijn maar weinig mosquito's in het openbare gebied, en zij gaan- als zij al aangezet worden- pas in de late avond of nacht aan. Er zijn dan ook nul klachten over de gemeentelijke mosquito's sinds de herintrede in juli 2020.

In grote lijnen doet het apparaat goed waarvoor we het inzetten.

Op sommige plaatsen blijkt dat het apparaat bovengemiddeld vaak wordt geactiveerd, wat tot nader onderzoek leidt: wat is er op deze plek aan de hand? Een laag aantal activiteiten leidt ook tot nader onderzoek- is de overlast structureel minder, kunnen we de mosquito hier dan uitzetten en eventueel later verwijderen?

Inzet van een mosquito kan zwaardere middelen wellicht voorkomen, zoals cameratoezicht of verblijfsverboden. Ook is gebleken in een onderzoek naar vertrouwen in de overheid in Bloemhof, dat bewoners de mosquito noemen als iets waardoor ze zich gehoord voelen en waardoor ze zelf enige invloed hebben op wat er gebeurt in de straat.

Er zijn niet veel respondenten te vinden die iets kunnen zeggen over de mosquito, maar degenen die kritiek leveren op de mosquito geven vaak aan dat ze liever menselijk contact zouden zien: meer handhaving, meer jongerenwerk. Dat onderschrijf ik ook, maar de gemeente heeft simpelweg de middelen niet om meer mensen in te zetten op de tijden waarop deze overlast speelt. De recente inzet van pleinstewards zou daar op enkele plekken verandering in kunnen brengen, maar ook zij kunnen niet de hele avond overal zijn.

Alle aanbevelingen van de wijkraden zullen worden besproken door de veiligheidspartners en met de leverancier van de mosquito. Wellicht gaan sommige aanbevelingen leiden tot verdere technische innovaties. Te denken valt aan proeven met verschillende kleuren licht in combinatie met geluid, of met een decibelmeter. Doelstelling hiervan is om zoveel mogelijk proportionaliteit in de aanpak van overlast te krijgen. Rust voor de bewoners in de late avond en nacht, en een zo min mogelijk ingrijpende manier om dat te bewerkstelligen.

Ik zal uw raad ieder jaar een overzicht geven zoals hierboven, over aantallen mosquito's, waar zij hangen en wat de buurt ervan vindt. Bij grote verschuiving in aantallen, of in de manier van inzet zal ik uw raad daarvan tussentijds op de hoogte brengen. De gemeente blijft het activeren van de mosquito's monitoren.

De huidige beleidsregel en het APV-artikel over de mosquito zijn nog uit de tijd dat het apparaat tussen 17:00 uur en 06:00 uur doorlopend aan stond en voor maatschappelijke beroering zorgde. Met de volgende APV-wijziging zal deze beleidsregel en het APV-artikel aangepast worden.

Hernieuwde aanwijzing, één verplaatsing

Ten opzichte van de vorige situatie is er één mosquito verwijderd en deze zal worden verplaatst naar een andere plek. De mosquito op de Oosterkade, gebied Centrum, is weggehaald en deze wordt verplaatst naar het Piet Heynsplein in gebied Delfshaven.

Rond het Piet Heynsplein in Delfshaven wordt veel overlast ervaren, van geluid (door zowel schreeuwen als versterkte muziek), door vervuiling, racende scooters, vuurwerk en vernielingen. Er is een bijeenkomst geweest tussen bewoners en de jongeren maar dit heeft niet geleid tot verbetering van de situatie. Ook inzet van jongerenwerk heeft niet geholpen. Vandaar dat ik bewoners nu in de gelegenheid stel om tussen 22:00 uur en 05:00 uur een mosquito te activeren, op de momenten dat zij overlast ervaren.

Het aantal plekken in de stad waar een mosquito staat blijft 13, t.w.:

1. Nozemanplein, hoek C.P. Tielestraat, gebied Delfshaven;
2. Toussaintstraat, hoek Borgerstaat, pleintje, gebied Delfshaven;
3. Allard Piersonstraat, portiek bij nummer 28, gebied Delfshaven;
4. Piet Heynsplein, boven de trappen tegenover monument, gebied Delfshaven;
5. Willebrordusstraat, portiek bij nummer 53, gebied Noord;
6. Generaal van der Heijdenplein, speelveld, gebied Kralingen-Crooswijk;
7. Berkelplein, gebied Kralingen-Crooswijk;
8. Blauwe sportplein van de Stephanusschool, Asserweg, gebied Hillegersberg-Schiebroek;
9. Moltzerhof, in paal 3, gebied Hillegersberg-Schiebroek;
10. Parkeerhofje Asterstraat hoek Egelantierstraat, gebied Feijenoord;
11. Stellendamstraat, onderdoorgang bij portiek thv nummer 78, gebied Charlois;
12. Dirkslandstraat, onderdoorgang bij portiek thv nummer 79, gebied Charlois;
13. Johan Cruyffcourt, Laan van Nieuw Rozenburg, gebied Rozenburg.

Financiële en juridische consequenties/aspecten:

Aanschaf en installatie van een mosquito kost ongeveer 2000 euro. Onderhoud ongeveer 100 euro per jaar. Deze bedragen vallen onder in de lopende begroting van Directie Veiligheid.

De burgemeester,

Ronald Buijt
Locoburgemeester